

Buenas Prácticas en la restauración científica de embarcaciones tradicionales vascas y patrimonio marítimo

Ira. 16 - Ira. 17 2021

Kod. K16-21

Mod.:

Online zuzenean Aurrez aurrekoa

Edizioa

2021

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Ira. 16 - Ira. 17 2021

Kokalekua

Itsasmuseum

Hizkuntzak

Gaztelera

Balio akademikoa

20 ordu

Antolakuntza Batzordea

Fundación
BBVA

Azalpena

Uda Ikastaroa aurrez aurre ospatuko da eta online zuzenean parte hartzeko aukera ere egongo da ZOOM bidez. Matrikula prozesuan nola parte hartuko duzun aukeratu: aurrez-aurre edota online zuzenean.

Itsas ondarearentzat une erabakigarria bizi dugu. Gizartea hasi da ondare horren balioa aitortzen eta haren babesa eskatzen, eta oinarri zientifiko bat ezarri behar da horretarako.

Itsas ondarea gure kultura materialaren parte da (ontziak eta ontziolak, batik bat), baina baita kultura immaterialaren parte ere, eta nabarmentzekoak dira alde horretatik mendeetan zehar belaunaldiz belaunaldi transmititu diren ontzigintzari buruzko ezagutzak (erribera arotzeria, etab.).

Bilboko Itsas Museum, une honen garrantziaz jakitun, harremanetan jarri da arlo honetan zeresana duten hainbat diziplinatako pertsonekin, ondare hau berreskuratzeak dakarren ikuspegi integral bat lantzeko (merkataritza nabigazioa, arotzeria, zaharberritzea, arkitektura, arkeologia, etab.). Horri guztiari esker, prozesu tradizionalen ezagutzak batu egin zaizkie egungo kontserbazio eta zaharberritze teknika zientifikoei, teknologia berriek eskaintzen dituzten baliabideak erabilita. Horrela, oinarri zientifiko bat ezarri ahal izango da ontzi tradizionalak Eskuratu, Babestu eta Zaharberritzeko Jardunbide Egokien Eskuliburu bat osatze aldera.

Uda ikastaro honek itsas ondarea babestu eta zaharberritzeko tekniken ikuspegi holistiko bat eman nahi du, barne hartuko duena bai eraikuntzen materialtasuna bai haien alderdi ukiezin konplexua.

Ikastaroa teoriko-praktikoa da eta forum moduko bat izan nahi du, hainbat teoria azaldu, trukatu eta eztabaidatzeko, prozesuak, metodologiak eta esku hartzeko teknikak barne. Hori dela eta, publiko orokorrari begira antolatu da: gaietan interesa duten pertsonak, inolako esperientziarik izan ez dutenak, edo espezializazio maila batean trebatuta daudenak.

Helburuak

Itsas ondarea babestu eta zaharberritzeko ezagutza tradizionalen eta egungo tekniken berri ematea.

Teknika zientifikoetan trebatzea itsasontzi tradizionaletan lan egiten duten pertsonak eta taldeak.

Erabiltzen ari diren irizpideak partekatzea, entzutea eta adostea.

Itsas ondarearen kudeaketan diziplina anitzeko ezagutza sustatzea.

Ikastaroaren laguntzaile espezifikoak

Programa

2021-09-16

09:00 - 09:15	Registro / Erregistroa
09:15 - 09:25	Inaugurazio instituzionala Lorea Bilbao Ibarra Bizkaiko Foru Aldundia - Presidenta del Museo y Diputada de Cultura Itziar Alkorta Idiakez UPV/EHU - Directora de los Cursos de Verano
09:25 - 10:00	“Apertura. Gestión de patrimonio marítimo apoyado en el conocimiento multidisciplinar” Jon Ruigomez Matxin Itsasmuseum Bilbao - Director
10:00 - 11:00	“ Importancia de la supervivencia del conocimiento, técnicas, oficio de la carpintería de ribera tradicional” Jon Ispizua Itsasmuseum Bilbao - Erain
11:00 - 11:45	“Aplicación del conocimiento científico general de la conservación y restauración a las embarcaciones” Carmen Lopez Camarzana Itsasmuseum Bilbao - Erain
11:45 - 12:15	Atsedena
12:15 - 13:00	“Proyecto Erain, el taller de carpintería de ribera de Itsasmuseum. Aplicación practica de los nuevos criterios propuestos para la conservación y restauración de embarcaciones” Carmen Lopez Camarzana Itsasmuseum Bilbao - Erain Jon Ispizua Itsasmuseum Bilbao - Erain
13:00 - 14:00	“Patrimonio marítimo en la Administración Vasca” Armando Llamosas Rubio Gobierno Vasco - Centro de Patrimonio Cultural
15:00 - 17:00	“Deconstrucción y reconstrucción de embarcaciones tradicionales. Utilización de innovación y de técnicas 3D para registro y documentación de embarcaciones. “ Juan Antonio Apraiz Zallo Capitán de la Marina Mercante e Investigador Daniel Rodriguez Zaragoza DRZ - Técnico Consultor Marítimo (Este ponente intervendrá vía Zoom)
17:00 - 18:00	Visita al taller Erain, dique Itsasmuseum y Nuevo Anchústegui

2021-09-17

09:00 - 10:00	“La experiencia británica en la conservación de las embarcaciones tradicionales. Guardando la historia de un patrimoni marítimo.” José Manuel Matés Luque Arqueólogo
---------------	--

10:00 - 11:00	<p>“Investigación para la documentación previa a la intervención. Aplicaciones prácticas del caso modelo astillero de Rilpa”</p> <p>Juan Martín Recalde Investigador</p>
11:00 - 12:00	<p>“Conservación del astillero Mendieta: puesta en valor de la carpintería de armar y la de ribera”</p> <p>Mikel Iñaki Landa Esparza Landa Ochandiano - Arquitecto y Presidente de ICOMOS</p>
12:00 - 12:30	Atsedena
12:30 - 14:00	<p>Mahai ingurua: “Manual de Buenas Prácticas en la conservación y restauración de embarcaciones tradicionales”</p> <p>Jon Ispizua Itsasmuseum Bilbao - Erain Carmen Lopez Camarzana Itsasmuseum Bilbao - Erain Enara Artetxe Sánchez UPV-EHU - Profesora Erika Tarilonte Pérez UPV-EHU - Profesora Mikel Iñaki Landa Esparza Landa Ochandiano - Arquitecto y Presidente de ICOMOS Juan Antonio Apraiz Zallo Capitán de la Marina Mercante e investigador Jon Ruigomez Matxin Itsasmuseum Bilbao - Director</p>

Zuzendaritza

Jon Ruigomez Matxin

Museo Marítimo Bilbao

Irakasleak

Juan Antonio Apraiz Zallo

Merkataritzako Itsasontzietako kapitaina (1984), Itsas Arrantzako eta Garraioko teknikaria (2003), Bilboko portuko Noatum S A edukiontzien terminaleko burua 2002tik erretiroa hartu zuen arte (2018). Ondare Historikoaren, Artxiboen, Museoen eta Liburutegien Dokumentazioan eta Kudeaketan espezializatzeko diploma (2005). Itsas arrantzako ikertzaile eta dibulgatzailea hainbat argitalpenen eta ikerketa-lanen egilea da, eta itsas munduarekin eta ondarea berreskuratzearekin lotutako ikastaroak eta hitzaldiak ematen ditu. Eusko Ikaskuntzako kidea eta Bermeoko Arrantzaleen Museoko, Donostiako Untzi Museoko eta Bilboko Itsasmuseumeko aholkularia.

Enara Artetxe Sánchez

UPV/EHU

Arte Ederretan doktorea UPV/EHUn. Gaur egun, EHuko Pintura Sailari atxikitako irakaslea da, eta Kultura Ondasunen Kontserbazioa eta Zaharberritzea graduan eta Arte Garaikidearen Kontserbazioa eta Erakusmoldeak Unibertsitate Masterrean irakasten du. Bere ikerketa-ildoak obra grafiko, argazki eta pinturaren kontserbazioan oinarritzen dira.

Jon Ispizua

ERAIN - Itsasmuseum Bilbao arduraduna

Mikel Iñaki Landa Esparza

IWC

Arquitecto en 1991, Doctor en 1997 y premio extraordinario de Doctorado en 1999. Es especialista en arquitectura de madera, conservación del patrimonio y paisajes culturales. Ha trabajado en el campo del patrimonio desde 1991 llevando a cabo una serie un buen número de trabajos de conservación. El más relevante es la recuperación integral del Valle Salado de Añana que lideró desde 1999 hasta 2012. Profesor de la ETSAUN desde 1991, ha impartido clases en Masters de Patrimonio y centros tecnológicos en España y el extranjero.

Armando Llamosas Rubio

Carmen Lopez Camarzana

Juan Martín Recalde

José Manuel Matés Luque

Arqueocean

Licenciatura en Geografía e Historia (Universidad del País Vasco), Diplomatura y Master en Estudios Marítimos (SIMS, Universidad de St-Andrews), Grado en Evaluación y Gestión del Patrimonio Cultural y Arqueología del Paisaje (Universidad de Santiago de Compostela). Ha participado en varias excavaciones terrestres y marítimas, tanto en la zona intermareal, como portuaria y subacuática como técnico y director de varios proyectos. Miembro de la Nautical Archaeology Society (NAS) desde 1994, es tutor de la misma y desde 2017 imparte el curso de introducción del NAS (traductor a castellano del curso). Tutor de varios cursos sobre patrimonio marítimo y participa regularmente en congresos sobre la temática marítima y presenta una sección sobre arqueología marítima y subacuática en la radio Onda Vasca. Desde hace varios años está documentando embarcaciones de fondo plano en España, principalmente de aguas interiores. Doctorando de la UPV sobre arqueología intermareal en Bizkaia.

Daniel Rodriguez Zaragoza

Erika Tarilonte Pérez

UPV / EHUko Arte Ederretan lizentziatua (2004), bere jarduera profesionala, batez ere, egur gaineko eskultura lanen, egur edo mihise gaineko pintura eta muralen kontserbazioan eta zaharberritzean garatu da, bai erakunde publiko zein pribatuentzako, baita partikularrei ere. Gaur egun, UPV / EHUko Kultura Ondareen Kontserbazio eta Zaharberritzeari buruzko Graduan irakaslea da.

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE	2021-09-16 ARTE
OROKORRA	50,00 EUR
MATRIKULA MURRIZTUA OROKORRA	25,00 EUR
MATRIKULA EXENTZIOA	35,00 EUR
DONOSTIA KULTURA MURRIZPENA	25,00 EUR
GONBIDATUAK	0 EUR

ONLINE ZUZENEAN	2021-09-16 ARTE
OROKORRA	50,00 EUR
MATRIKULA MURRIZTUA OROKORRA	25,00 EUR
MATRIKULA EXENTZIOA	35,00 EUR
DONOSTIA KULTURA MURRIZPENA	25,00 EUR
GONBIDATUAK	0 EUR

Kokalekua

Itsasmuseum

Ramón de la Sota Kaia, 1, 48011 Bilbo, Bizkaia

Bizkaia